

Prazniki

Brez spoštovanja v družini je vsaka učna ura o spoštovanju človekovih pravic izgubljena

Piše: **Darja Gebert**

Petek, 10. 12. 2021, 6:05

Vir: Storyblocks

Človekove pravice, ki so določene v najvišjih pravnih aktih države, se začnejo: "na neopaznih mestih, blizu doma. Tako blizu in tako neopazna so, da jih ne najdemo na nobenem zemljevidu sveta. Pa vendar so svet vsakega posameznika; bližnja okolica njegovega doma; šola ali fakulteta, ki jo obiskuje; tovarna, kmetija ali pisarna, kjer dela. Vsepovsod išče prav vsak moški, ženska in otrok pravico, enake možnosti, enako dostojanstvo brez diskriminacije. Če te pravice ne pomenijo veliko na teh mestih, potem tudi drugje pomenijo bolj malo. Brez naše zavzetosti, da jih branimo in ohranjamo blizu svojega doma, si bomo zaman prizadevali za napredek drugje po svetu." (govor Eleanor Roosevelt, prve dame ZDA, ob deseti obletnici Splošne deklaracije o človekovih pravicah, "In our hands" – "V naših rokah").

Človekove pravice se začnejo doma

Že otroci se danes zelo dobro zavedajo pravic in odgovornosti, ki jih do njih imajo starši in okolica in prav je, da so zaščiteni pred neprimernim ravnanjem drugih. Zmotno pa je prepričanje, da mora biti zanje v vsakem trenutku poskrbljeno, brez njihovega lastnega vložka in spoštovanja meja, ki jim jih postavlja odrasli svet. Otroci imajo pravico, da starši delamo z njimi, ne namesto njih. Kar otrok zmore, je nujno, da naredi sam. Pravico imajo do tega, da jim ne preprečujemo 'padcev', najprej majhnih na igrišču, kasneje raznovrstnih 'izpitov', in jim omogočimo izkušnje in spoznavanje posledic lastnih odločitev in dejanj. Pravico imajo, da verjamemo vanje, jim zaupamo in jih spoštujemo. Pravico imajo, da lahko čutijo doživeto in da jim odrasli ta čutenja naslavljammo na način, da bodo verjeli vase, v lastne sposobnosti in preko meja razvili občutljivost za sočloveka in svet okrog njih. To je pravica, ki se začne doma, pri otrocih in vodi v zrelo, dostojanstveno odraslost.

Koliko smo dostojanstvo sposobni priznati drugim?

Ljudje smo najbolj razvita bitja, edini si zastavljamo vprašanja o smislu življenja in presežnem, istočasno pa smo daleč od tiste popolnosti, ki jo pogosto želimo pokazati svetu, ko si obdani s titulami nadenemo masko perfekcionizma in razvijamo slo po moči. Naša sposobnost priznavanja dostojanstva drugim se pokaže ravno v situacijah, ko nam ne gre, ko smo prežeti z jezo, lastno nemočjo, nezaupanjem in razočaranji. Naše reakcije na tovrstne situacije bodo zgled otrokom.

Ravno tako odnos s partnerjem. Če je osnovan na stiku, naslovi povsem druga čutenja, kot življenje drug mimo drugega. Če se ne znamo pogovarjati, reševati konfliktov, izražati pohvale in hvaležnosti znotraj družine, je vsaka učna ura o spoštovanju človekovih pravic izgubljena. Če nimamo časa za igro, smeh in tudi solze z otrokom, ta težje razvije občutek za prav in narobe, za pravičnost, dostojanstvo. Pričakovati dostojanstveno držo okolice istočasno pa v odnosu do nje bruhati jezo, noreti, preklinjati, žaliti in uničevati, je enako, kot pričakovati sadove paradižnika, medtem ko smo sejali grah.

Danes obeležujemo svetovni dan človekovih pravic in december je čas prazničnega obdobja, adventa, ko v naših domovih gorijo svečke adventnega venčka, ki je simbol upanja, miru, veselja in ljubezni. Ko se sprašujemo o lastni pripravljenosti na prihod Boga, je lahko advent tudi priložnost, da se vprašamo o svoji pripravljenosti spoštovati in sprejemati sočloveka, ki mu Bog daje enako dostojanstvo kot nam.